

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Klasszikus kulturális antropológia

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Szociológia és Szociális Munka Kar
1.3. Intézet	Magyar Szociológia és Szociális Munka Intézet
1.4. Szakterület	Szociológia
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Szociológia
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Klasszikus kulturális antropológia			A tantárgy kódja	ALM3201		
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Dr. FOSZTÓ László társult oktató						
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Fosztó László társult oktató						
2.4. Tanulmányi év	2	2.5. Félév	4	2.6. Értékelés módja	V	2.7. Tantárgy típusa	V

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1. Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összórászám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					13
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					13
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					5
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					4
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					0
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászámja					33
3.8. A félév összórászámja					75
3.9. Kreditszám					3

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	-
4.2. Kompetenciabeli	-

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	vetítő, internet kapcsolat, hangfal
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	vetítő, internet kapcsolat, hangfal

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

Szakmai/kulcs-kompetenciák	C1. Megfelelően felismerjék, keretbe helyezték és elemzzék a kulturális antropológia segítségével elemzhető témákat és társadalmi jelenségeket, folyamatokat C2. Értsék meg a kulturális antropológia analitikus irányzatait C3. Társadalmi problémák vizsgálata C4. Társadalmi jelenségek feltárása, elemzése (magyarázata), és megoldása közösségekben és szervezetekben. C5. Szakmai tanácsadás és társadalmi integráció
Transzverzális kompetenciák	CT1. Szakszerű, hatékony, pontos és felelősségteljes munkavégzés, a szakmai etikai normák betartásával CT2. Csoportközi viszonyulási technikák, empatikus kommunikációs készségek, és sajátos szerepvállalás alkalmazása a csoportmunkában CT3. Információs források és kommunikációs erőforrások, valamint IT támogatott továbbképzési eszközök hatékony használata (internetes források, sajátos softverek, online előadások) románul és idegen nyelven

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	A hallgató ismeri...
Képességek	A hallgató képes...
Felelősség és önállóság	A hallgató képes önállóan dolgozni...

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	Cunoașterea conceptelor, temelor și metodelor de cercetare în domeniul Antropologiei culturale.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	Dobândirea unor abilități practice de derulare a cercetării antropologice a unor teme profiliate în spațiul european.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezető Az előadásorozat tematikájának, és a tárgyalt problémáknak az áttekintése. A klasszikus antropológia irodalma nagyon gazdag, áttekintésre ajánlott kötetek: (Kuper 2015; Silverman 1981; Kuper 1994; 2017; Jack Goody 1995; King 2019;	<ul style="list-style-type: none"> • előadás, interaktív elemekkel • problematizálás 	

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Eriksen and Nielsen 2021; Stocking 1995; Barth et al. 2005). Illetve a magyar antropológiai hagyomány képviselőinek munkái: Boglár Lajos, Hofer Tamás, Polányi Károly, Sárkány Mihály, Vargyas Gábor. Az angol nyelv ismerete ajánlott de nem ismerete nem kizáró jellegű (az alapolvasmányok magyarul is magvannak).		
2. Az antropológia előzményei és kapcsolatai a rokon tudományágakkal Olvasmány: <i>Az antropológia története 1-2 fejezet</i> (Eriksen and Nielsen 2021) Vita: Az gazdasági antropológia kezdetei - Somló Bódog: <i>A gazdaság őskorából</i> (Somló 1977), és <i>Sárkány Mihály kommentárja</i> (Sárkány 2014).	<ul style="list-style-type: none">• előadás, interaktív elemekkel• problematizálás	
3. Az evolucionizmus 1. Frazer és Tylor Olvasmány: <i>Az antropológia története 3 fejezet</i> (Eriksen and Nielsen 2021) Viták: <i>A kultúra eredete: Frazer: Az aranyág (Bevezető és egy kiválasztott fejezet)</i> (Frazer 2005), és <i>Sigmund Freud értelmezése a Totem és tabu-ban</i> (Freud 1990). <i>Az Ödipusz-komplexus kérdése, és az antropológiai kritikája Róheim Géza</i> (Róheim 1932) és <i>Malinowski</i> (Malinowski 2020).	<ul style="list-style-type: none">• előadás, interaktív elemekkel• problematizálás	
4. Az evolucionizmus alakváltozatai 2. Morgan és Engels, a rokonsági rendszer kutatása Olvasmány: <i>Az antropológia története 4. fejezet</i> (Eriksen and Nielsen 2021) Viták: A tulajdonformák és a rokonsági rendszer változásai: részletek Lewis Morgan (Morgan 1961) és Friedrich Engels (Engels 1982) munkájából.	<ul style="list-style-type: none">• előadás, interaktív elemekkel• problematizálás• Modellálás• példákon keresztül történő szemléltetés	
5. A diffúzionizmus formái Olvasmány: <i>Az antropológia története 4. fejezet</i> (Eriksen and Nielsen 2021) Vajda László (Vajda 1949) – A néprajztudomány kultúrtörténeti iránya és a „bécsi iskola”	<ul style="list-style-type: none">• előadás, interaktív elemekkel• problematizálás• Modellálás• példákon keresztül történő szemléltetés	
6. A funkcionista elemzés Olvasmány: <i>Az antropológia története 5. fejezet</i> (Eriksen and Nielsen 2021) Bronislaw Malinowski és a terepmunka forradalmasítása a kula-kör részletes etnográfiaja kapcsán (Malinowski 2000). Viták: A God Professor (Page 2008) dokumentum film és Adam Kuper	<ul style="list-style-type: none">• előadás, interaktív elemekkel• problematizálás• Modellálás• példákon keresztül történő szemléltetés	

recenziója (Kuper 2005) alapján a „napló-vita” megbeszélése. Áttekintésre ajánlott: Az argonauták 100 éve (Hann and James 2024) és Michael Young Malinowski életrajza (Young 2004). Dumont:		
7. A funkcionalizmus alakváltozatai Olvasmány: Radcliffe Brown: A funkció fogalma a társadalomtudományban / A társadalmi struktúráról, Louis Dumont bevezetése (Dumont 2002) A rokonság, mint leszármazás. Leszármazási csoportok, szegmentális politikai szerkezetek. Lásd még Adam Kuper kritikáját (Kuper 2017)	<ul style="list-style-type: none">• előadás, interaktív elemekkel• problematizálás• Modellálás• példákön keresztül történő szemléltetés	
8. Claude Lévi-Strauss és a strukturalizmus Olvasmány: (Dumont 2022): C. Lévi-Strauss: A rokonság elemi struktúrái Viták: Az incesztus (vérfertőzés) kérdése, és a rokonsági csere elmélete. A házassági szövetség, mint a társadalmi csere formája és a társadalmi kohézió forrása.	<ul style="list-style-type: none">• előadás, interaktív elemekkel• problematizálás• Modellálás• példákön keresztül történő szemléltetés	
9. A strukturalizmus angol változatai Olvasmány: Mary Douglas: A tréfálkozás () Leach: profánság és beszédhelyzet (Leach 1986)	<ul style="list-style-type: none">• előadás, interaktív elemekkel• problematizálás• Modellálás• példákön keresztül történő szemléltetés	
10. Kultúra és személyiség: az amerikai antropológia a 20. század első felében Olvasmány: dokumentumfilm <i>Margaret Mead és Samoa</i> , olvasmány (Thornton 1988; Kuper 1994) Vita: Mead samoai terpmukájának kritikája, és elméleti értelmezésének megkérdőjelezése Derek Freeman által.	<ul style="list-style-type: none">• előadás, interaktív elemekkel• problematizálás• Modellálás• példákön keresztül történő szemléltetés	
11. Az írásbeliség kérdései, technológia és társadalom Olvasmány: Jack Goody – Ian Watt: Az írástudás következményei (Goody and Watt 1998)	<ul style="list-style-type: none">• előadás, interaktív elemekkel• problematizálás• Modellálás• példákön keresztül történő szemléltetés	
12. Összefoglalás A félèves tematika áttekintése, konklúziók.	<ul style="list-style-type: none">• előadás, interaktív elemekkel• problematizálás• Modellálás• példákön keresztül történő szemléltetés	

Könyvészet

Barth, Fredrik, Andre Gingrich, Robert Parkin, and Sydel Silverman. 2005. *One Discipline, Four Ways: British, German, French, and American Anthropology. The Halle Lectures*. The University of Chicago Press.

Dumont, Louis. 2002. *Bevezetés Két Szociálanropológiai Elméletbe - Leszármazási Csoportok És Házassági Szövetség*. L'Harmattan Kiadó.

Engels, Friedrich. 1982. *A Család, a Magántulajdon És Az Állam Eredete*. Kossuth Kiadó.

Eriksen Thomas Hylland, and Nielsen Finn Silvert. 2021. *Az antropológia története*. Gondolat Kiadó.

Frazer, James G. 2005. *Az Aranyág*. Osiris Kiadó.

Freud, Sigmund. 1990. *Totem És Tabu*. Göncöl.

Goody, Jack, and Ian Watt. 1998. "Az Írásbeliség Következményei." In *Szóbeliség És Írásbeliség. A Kommunikációs Technológiák Története Homérosztól Heideggerig*, edited by Kristóf Nyíri and Gábor Szécsi. Áron Kiadó.

Hann, Chris, and Deborah James, eds. 2024. *One Hundred Years of Argonauts: Malinowski, Ethnography and Economic Anthropology*. Berghahn Books.

Jack Goody. 1995. *The Expansive Moment: The Rise of Social Anthropology in Britain and Africa 1918-1970*. Cambridge University Press. <http://archive.org/details/expansivemomentr0000jack>.

King, Charles. 2019. *Gods of the Upper Air: How a Circle of Renegade Anthropologists Reinvented Race, Sex, and Gender in the Twentieth Century*. New York : Doubleday. <http://archive.org/details/godsofupperairho0000king>.

Kuper, Adam. 1994. *The Chosen Primate: Human Nature and Cultural Diversity*. With Internet Archive. Cambridge, Mass. : Harvard University Press. http://archive.org/details/isbn_9780674128255.

Kuper, Adam. 2005. "Malinowski, Avagy Egy Antropológus Odüsszeiája (Michael Young Könyvéről)." *Magyar Lettre Internationale* 57.

Kuper, Adam. 2015. *Anthropology and Anthropologists: The British School in the Twentieth Century*. Fourth edition. Routledge.

Kuper, Adam. 2017. *The Reinvention of Primitive Society: Transformations of a Myth*. Taylor & Francis.

Leach, Edmund. 1986. "Profánság És Beszédhelyzet." In *Nem Csak Munkával Él Az Ember*, edited by Jeremy Chermas and Roger Lewin. Gondolat Kiadó.

Malinowski, Bronislaw. 2000. "A Nyugat-Csendes Óceáni Térség Argonautái." *Caffé Babel* 36: 43-57.

Malinowski, Bronislaw. 2020. *Nemiség És Elfojtás a Vad Társadalomban*. L'Harmattan.

Morgan, Lewis H. 1961. *Az Ősi Társadalom*. Gondolat.

Page, Mark, dir. 2008. *Bronislaw Malinowski: God Professor*. Lucasfilm Historical Documentary.

Róheim, Géza. 1932. *A Csurunga népe*. Leblang Könyvkiadó. <http://archive.org/details/roheim-1932-csurunga>.

Sárkány, Mihály. 2014. "Somló Bódog Az Ősi Társadalom Gazdaságáról." In *Társadalom És Gazdaság - Válogatott Szociálanropológiai Írások*. L'Harmattan Kiadó.

Silverman, Sydel, ed. 1981. *Totems and Teachers*. Columbia Univ. Press.

Somló, Bódog. 1977. "A Gazdaság Őskorából." In *Az Ősi Társadalom Magyar Kutatói*, edited by Gábor Zsigmond. Gondolat Kiadó.

Stocking, George W. 1995. *After Tylor : British Social Anthropology, 1888-1951*. With Internet Archive. Madison : University of Wisconsin Press. <http://archive.org/details/aftertylorbritis0000stoc>.

Thornton, John, dir. 1988. *Margaret Mead and Samoa*. Brighton Video, New York.

Vajda, László. 1949. "A Néprajztudomány Kultúrtörténeti Iránya És a „bécsi Iskola”." *Ethnographia* 60: 45–71.

Young, Michael W. 2004. *Malinowski : Odyssey of an Anthropologist, 1884-1920*. With Internet Archive. New Haven : Yale University Press. <http://archive.org/details/malinowskiodysse0000youn>

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
<p>1. Bemutató szeminárium. Beszélgetés arról, hogy mit értünk kulturális antropológia alatt. Kritikai / kreatív olvasás. Letenyey László: Kulturális antropológia. Elmélet-történet. Typotex Kiadó, I. Fejezet, pg. 15-35.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • bemutatás közös értékelése • irányított megfigyelés • magyarázat • szemléltetés • Csoportmunka • komparatív elemzés 	
<p>2. Klasszikus és kortárs kihívások. Milyen témákat azonosíthatunk? Sárkány Mihály: Zárszó helyett: globalizáció, modernizáció, kulturális antropológia, In: Kalandozások a 20. Századi kulturális antropológiában, L'harmattan Kiadó, Budapest, 2000</p>		
<p>3. A kulturális antropológiában azonosítható etikai kérdések – elmélet és módszertan. Lajos Veronika: Alkalmazott szemléletű társadalomtudomány: társadalmi részvétel, kollaboratív etnográfia és akciókutatás.</p>		
<p>4. Kulturális különbségek Moretti, I.- Bahre, E.: Covid-19: a Conversation about Cultural Differences, Nationalism and Care. https://leidenanthropologyblog.nl/articles/covid-19-a-conversation-about-cultural-differences-nationalism-and-care Boas, Franz (1975) Népek, nyelvek, kultúrák. Budapest: Gondolat; (1997) Az</p>		

összehasonlító módszer korlátai az antropológiában, illetve Az etnológia módszerei. In Bohannan, Paul –Glazer, Mark (szerk) Mérföldkövek a kulturális antropológiában. Budapest: Panem, pg. 135-155.		
5. Társadalmi távolság Bogardus, E. S. : Social Distance and its Origins. In: J. Of Applied Sociology 9:216-26		
6-7. Kisebbségek és etnikai csoportok. Barth, F. Ethnic Groups and Boundaries, 1969		
8-9. Egyén, társadalom, kapcsolatok – rokonság Louis Dumont: Mit értünk rokonsági rendszeren? In: Louis Dumont: Bevezetés két szociálandropológiai elméletbe, Lharmattan, Budapest, 2002		
10. Gazdaság Mauss, M.: Az ajándékról. IN: Mauss, M.: Szociológia és antropológia, Osiris Kiadó, Budapest, 2000		
11. Anyagi kultúra Daniel Miller: A Theory of Shopping, Polity Press, 1998. 2.ik fejezet: Shopping as Sacrifice.		
12. Alkalmazott antropológia Boglár Lajos: Akcióantropológia. In: A kultúra arcai, Napvilág Kiadó, Budapest, 2001		
13-14. Értékelés		
<p>Könyvészet: Áttekintésre javasolt weblapok:</p> <ul style="list-style-type: none">• Journal of the Royal Anthropological Institute https://rai.onlinelibrary.wiley.com/loi/14679655• HAU: Journal of Ethnographic Theory https://www.haujournal.org/index.php/hau• Anthropological Theory https://journals.sagepub.com/loi/ANT• Interjúk, életút-beszélgetések a huszadik század meghatározó antropológusaival http://www.alanmacfarlane.com/ancestors/audiovisual.html (Alan Macfarlane 'ancestors' kollekciója)		
<p>Ajánlott bibliográfia Descola – Lenclud – Severi – Taylor: A kulturális antropológia eszméi, Századvég Kiadó, Budapest, 1993. George E. Marcus: Ethnography in/of the world system: The emergence of Multi-Sited Ethnography. In: Annual Review of Anthropology, 1995, 24: 95-117</p>		

Gallo, Esther: The Unwelcome ethnographer, or What 'our' People (May) Think of Multi-Sited Research. In: Simon Coleman and Pauline von Hellerman (ed.) Multi-Sited ethnography. Problems and Possibilities in the Translocation of Research Methods. Routledge, 2011

Catherine Allerton: What does it mean to be alone? In: Questions of Anthropology, ed. By Rita Astuti, Jonathan Parry and Charles Stafford, LSE Monographs, BERG, Oxford-New York, 2007, pg. 1-28

Davide Torsello: Trust, Kinship and Civil Society in a Slovakian Village. IN: Sociologia – Slovak Review of Sociology 40(6): 514-29

Susana Narotzky: Distribution and Exchange. In: New Directions in Economic Anthropology, Pluto Press, 1997, pg. 42-98

Silvia Grigolini: When Houses Provide More than Shelter: Analyzing the Uses of Remittances Within Their Sociocultural Context. In: Migration and Economy, Ed. Lilian Trager, Altamira Press, 2005, pg. 193-224

Liza Grandia: Slow Ethnography: a hut with a view. In: Critique of Anthropology, 2015, vol. 35(3): 301-317.

Daniel Miller: Empty. IN: The Comfort of things

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

-

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A vizsgaidőszakban a záróvizsga részei: néhány rövidebb elméleti kérdés kifejtése, néhány alapfogalom meghatározása	Írásbeli	80%
10.5 Szeminárium / Labor	Szemináriumi aktivitás	Írásbeli	20%
	Szakirodalom bemutatása	Írásbeli	
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
-			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

	A fenntartható fejlődés általános ikonja						
							

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

**sociologie &
asistență socială**
Universitatea Babeş-Bolyai

B-dul 21 Dec. 1989 nr. 128
Cluj-Napoca 400604

+40-246-42.46.74
+40-264-41.99.58

secretariat.socasis@ubbcluj.ro
socasis.ubbcluj.ro

Kitöltés időpontja:
2025. 09. 06.

Előadás felelőse:
Dr. FOSZTÓ László

Szeminárium felelőse:
Dr. TOMA Stefánia

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025. 09. 16.

Intézetigazgató:
Dr. LÁSZLÓ Éva